

«SLOVENE» volja
ve politiki na vse strani Jugoslovije in v Ljubljani:
za celo leto naprej, K 180—
za pol leta " " " 90—
za četrt leta " " " 45—
za en mesec " " " 15—
Za naročnike celoletno K 240—
Sobotna izdaja: —
za celo leto " " " K 30—
za en mesec " " " 35—

SLOVENE

Inserati: —
Enostolpna pettivrsta (50 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po K 4-50
uradni razpisi, poslani itd. . . . po K 6—
Pri večjem naročilu popust
Najmanjši oglas 50/2 mm K 10.
Izbija vsak dan izvenredni ponedeljek in dan po prazniku, ob 3. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran. Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 340 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Dr. J. P.: Patto di Londra — patto di Roma.

II.

Pri Albaniji se je pričelo, končalo se ni. Zakaj, Italija mora na vsak način revidirati svoje stališče do tega pakta, ker je že od Bresta Litovskega izgubil svojo moralno moč, če jo je sploh kdaj imel. Brez Rusije ni pravomočnosti, brez Avstrije pa ne upravičenosti do realizacije. Strah pred maščevalno silo okrnjene Avstrije in ponižane Nemčije na eni strani, na drugi pa pohlep po nadvladavi v Sredozemskem morju je diktiliral Sonnino zloglasni patto di Londra. Z ustanovitvijo Jugoslovije pa je nastal ob Jadranskem obrežju in na celim Balkanu popolnoma preurejen položaj, ki ga seveda Sonnino in še marsikdo ni mogel vpoštevati vsaj kot realno možnost bodočnosti že ob sklepanju londonskega pakta 1915.

Osnovna pogrška v računu pa mora prejelislej prevreči ves zaključni račun.

Ker italijanski politiki in državniki apriori niso računali z Jugoslovijo, ker je po nastanku niso apriori hoteli poznati in je do danes apriori še niso priznali, ker je dalje italijanska javnost radi čudovite svoje slepote in neuvidevnosti vedno le negirala obstoj Jugoslovije, je šla pač Italija svojo pot po smernici patto di Londra, razvoj na slovanskem jugu tudi svojo naravno pot, kakor je to zahteval naravni razvoj balkanskih držav, zlasti oni Srbije tekom preteklega stoletja, odkar je nastopil srbski kmet Črni Juri.

Avstrija pred sto leti ni hotela podpirati srbskega hajduka, da bi ga rešila iz turških rok, dasi je baje Črni Jurij prosil, naj vzame v svoje roke vse Srbe; prav tako noče poznati Italija, ki se je baje tudi borila za svobodo malih narodov, Jugosloviana in njegove svobodne domovine iz motivov »svetega egoizma«. Nji je »Jugoslovian« »barbar«, Albanec čestitljiv sosed, katerega treba čuvati pred barbarskim Jugoslovianom.

Avstrije ni več od 3. novembra 1918, iz Srbije pa je nastala Jugoslavija, ki se prej ali slej vkljub vsem zaprekam raztegne tik do carigradskih vrat. Zakaj zakon narave je, da iz malega raste veliko, sedanja Jugoslavija pa še ni zaokroženo telo in dovršen organizem. Vse pa kaže in sili na to, da postane Jugoslavija Pijemont v tvorbi »balkanske federacije«, katere zadnji konci se etnografsko in deloma tudi geografsko lomijo na črto Soče.

Ali more Italija to veletvorbo bodočnosti preprečiti? Italija nikdar vkljub vsem

rafiniranim diplomatskim potezam. Vsi »patti« ji ne pomorejo, da uveljavi na Balkanu, kjer tvorijo Jugoslovani neprobitno hrbenico novi bodoči tvorbi, svojo voljo. Doba rimskega imperija je davno minula! Za večno je pokopana s tistim dnem, ko se je dvignil z Ameriko nov svet, ki je premaknil kulturno prometno križišče iz Sredozemskega morja v Atlantski ocean. Svetovna vojna je samo korigirala uredbo Evrope, ko je politično moč prenesla iz Sredozemskega ozemlja na obale Atlantskega oceana. Radi tega italski polotok ne more in ne bo nikoli več imel take vloge, kot je bila prisojena rimskemu imperiju. Vsa slavna preteklost bo ostala le preteklost. Kdor ne ume toka in smeri, ki jo hodi kultura novega veka in z njo vred tudi politična odločujoča moč, ta je izgubil vodilno nit v svetovnem labirintu nasprotujočih si interesov.

Vsega tega italijanski misleci in diplomatje niso premislili v Parizu l. 1919., niso še doumeli niti leta 1920. In to je v bistvu tista osnovna napaka v konceptu italijanske politike, da hoče biti svetovna in imperialistična, ko a priori ne more biti več. Sredozemsko morje je sicer važno prehodno križišče, ni pa več kulturno in politično težišče. Že dolga stoletja ni več, kar je bilo za časa punskih vojska in Avgustove slave.

Od 3. novembra 1918 se je pričelo za nas in novo Jugoslavijo novo poglavje, ki še ni končano, dasi se vleče že celo večnost. Pričela se je pač dolga pot nove tragedije v dobi poslovanja mirovnih konferenc. Pričela se je tekma med komaj nastalo Jugoslavijo in »velesilo« Italijo za posest črte, ki loči v smeri ob Soči slovansko, romansko in germansko raso. Kar je zamudil prvi selivni val južnih Slovanov, ko so prvič prišli do Tilmenta in v dele tirolske doline v preseljevanju narodov, to hoče popraviti čez tisoč let nov val Jugoslovianov: ustvariti močno državno enoto, ki se bo naslanjala na zapadu na Triglav in črto Soče ter po sredini Adrije delila interesno sfero med Italijo in Jugoslavijo ter Velenemčijo.

Londonski pakt ustvarja v svoji popolni izvedbi položaj, ki mora prej ali slej dovesti do bojne odločitve, kdo bo stražil vrh Triglava in imel v posesti lomilno ločilno črto od Beljaka do izliva Soče ter delilno interesno sfero po sredi Jadrana. Zdaj gre za pravičen sporazum ali pa za odločilen boj radi črte Beljak—Tržič—Valona.

Ali je Italija že zrela za pravičen sporazum? Danes še ni, ker še ni prišlo do polne veljave vse to, kar more prisiliti politike in diplomate v Rimu, da pravilno

presodijo premenjeni položaj od premirja dalje.

Patto di Londra je resda postavil mejnike na Triglav in Snežnik ter med njima razplel žično ograjo, toda nastop in razvoj Jugoslavije proti volji in proti konceptu italijanske diplomacije je samo podčrtal naglašeno resnico, da Rim ne daje več povelja za — ves svet, ker danes njegov akcijski radij seže komaj do Valone in Trsta. Rim pač nikoli več ne bo politično žarišče ne sveta in ne sredozemske politike. Nanjo bo vplivala kompaktnjša masa Balkana, ki je vse kaj drugega kakor podolgovati škorenj brez izrazitega vzhodnega obrežja.

Ali bo Italija kdaj sama po sebi spoznala da je bil patto di Roma zanjo edino pravilni politični koncept, patto di Londra pa nevarna »bula« na njenem državnem telesu, kot je rekel Treves, v l.

Danes smo mi tisti, ki imamo v roki dovolj močnih kart, da napovemo kontro italijanskemu pagatu.

Dr. Ivan Shvegel:

Vae victis!

Versailleski mir.

II.

Nameri, da se preprečijo bodoče vojne, naj odgovarja omejitve nemškega oboroževanja in znižanje nemške armade na 100.000 mož — kot prvi korak na potu do nameravane splošne razorožitve. »Zveza narodov« naj potom kooperacije vseh narodov mirnim putem rešuje narodne spore. Pogodbe naj bodo javne in vsak narod naj ima pri poravnavi mednarodnih vprašanj po en glas. Narodi se medsebojno obvežejo, da si vzajemno zadržijo, in bratnijo svoja ozemlja, da pa poizkusijo, predno primejo za orožje, doseči mirno poravnavo. V Ženevi se ustanovi poseben aparat, ki naj poravnava mednarodne spore in oživetvarja nove načrte za izpolnitev zveze narodov. Ta zveza naj bi služila kot sredstvo za progresivno revizijo in času primerno izpremembo mirovne pogodbe. Iz te določbe velesil se vidi, da iz vsega početka niso gojile prevelikega zaupanja v trajnost svojega lastnega dela.

Takoimenovani »mandati«, s katerimi se daje naprednim narodom naloga, da pod nadzorstvom zveze narodov prevzemo vzgojo kolonij in zaostalih narodov, imajo namen, da se ti narodi postopno izobrazijo za samoupravo in varujejo pred nevarnostmi pija, bolezni, orožne sile in trgovskega izkoriščanja, katerim so ob prvem stiku s »civilizacijo« neizogibno izpostavljeni. V določbah, ki tičejo dela v

skih vprašanj, se ustanavlja mednarodni delovni svet, sestojč iz delavcev in podjetnikov; njegova naloga naj bo, da izboljša in poenaki delovne pogoje v vseh deželah in prepreči, da bi življensko stopnjo naprednih dežela tlačila cenena konkurenca takih dežela, v katerih delavski stan še trpi ob zelo nizkih mezdah in ob pomanjkanju človeka vredne socialne zakonodaje. Na konferenci so čutili, da pride — kakor je rekel avstralski ministrski predsednik Hughes — »dan, ko bodo politična vprašanja malo veljala, gospodarska pa veliko.« Ako gremo vojnim vzrokom do dna, vidimo, da imajo svoj izvor v gospodarskih problemih: v gonji za surovinami in prodajnimi trgi, ki so revolucionirali človeštvo, posebno Evropo, odkar so narodi po industrijskem prevratu zadnjih 50 let začeli živeti preko svojih moči in potreb. In zopet je vojna ustvarila nove probleme, čim je že dolgo počasi se razvijajočo, Evropo pritiskajočo gospodarsko premoč Amerike nenadoma pomnožila ter v Rusiji v obliki boljše vira ma provzročila vrenje gospodarskih sil, katerih učinek se ne da pregledati in nasproti katerim si konferenca ni vedela pomoči. Tu je naloga presejala moči. Nesposobnost, da reši rusko vprašanje, se nam kaže kot največja slabost mirovnega dela. To vprašanje je socialno vprašanje in velesile, ki v lastnih deželah vprašani kapitala in delavstva ne zmorejo, mu niso bile kos.

Kaznovanje Nemčije in ovrđenih držav za storjeno krivico, priznanje demokracije kot temelj za bodočo ureditev Evrope, poizkus večje edinosti in stalnosti sveta v obliki zveze narodov, vzgoja za ostalih narodov in plemen in priznanje delavskih in gospodarskih vprašani kot bitnega dela svetovnega miru — to so vodilne misli mirovne pogodbe. Kako se bodo nameni in diktati stvoriteljev miru v dejanju uresničili ali ne uresničili, v kolikor so bili nekateri teh namenov vnaprej odkritorsčni ali pa so zakrivali le druge, neizgovorjene cilje — o tem bi se dale (vsaj z nekoliko zanesljivostjo) govoriti le, ako bi nam bil znan notranji potek konference in ako bi razpolagali z obsežnim znanjem na vseh področjih politike in gospodarstva, za kar pa posameznemu človeku pač manjkajo pogoji. O tem bo sodila bodočnost. Tu mi bodi le dovoljeno, da opozorim na nekatere primere in podam nekaj pripomb.

Nemčiji nalaga mirovna pogodba (proti vračnanju v odškodninsko vsoto), da mora izročiti vse trgovske ladje, ki obsegajo več nego 1600 brutto-ton, polovico ladij, ki obsegajo 1000—1600 ton, četrtino ribiških parnikov in (kot nadomestilo za

LISTEK.

Zlatomašniku.

M. Elizabeta.

Tvoj dan je danes, zlatomašnik blagi, veselja, sreče ga obseva žar, zlaté spominu ga neskončno dragi na prvi kelih, na Tvoj prvi dar. Duhovni sin velikega Frančiška, izvolil si ubožstva častno pot, izbral si ozko stezo evangeljskih svetov, bogastvo Tvoje bil je Svoj Gospod.

V napornem delu so brzeli dnevi, poznal si — spovednico in oltar, Ljubljana vsa je trkala pri Tebi, brez konca si delil odvzede dar. Nad Tvojim čelom v krepki moški dobi je bežni čas srebrni venec zvil, in v Tvojo dušo, polno višjih misli, kreposti in moči je novih vžil.

In danes, ko ovija srebro glavo nov zlatojubilejni venec spet, hvaležna srca kličejo nad Tebe še mnogo srečnih, mnogo zlatih let. Veselo zreš nazaj na svoje delo, bogato je v Gospodovih očeh, zaslužil si svetnikov večno krono, ki čaka v raji Te po zemskih dneh.

Zlatomašnik P. Placid Fabiani.

Prihodnjo nedeljo, 11. t. m. bo v frančiškanski cerkvi v Ljubljani obhajal zlato mašo bivši provincijal preč. g. P. Placid Fabiani. Redka slavnost! 50 letnica mašniškega posvečenja je pač posebna milost božja, ki je prisojena malokomu. Blagor njemu, kdor more pogledati nazaj v 50 letno uspešno, svečeniško delovanje v vinogradu Gospodovem; kdor je bil dober in zvest služabnik božji, poln ljubezni do Boga in bližnjega, vnet za procvit sv. Cerkve in svojega vzvišenega stanu. In tak je bil naš slavljeneč.

P. Placid je bil rojen v Novem mestu dne 25. dec. 1846, kakor za božično darilo dobrih staršem. Njegov oče je bil trgovec in posestnik, cela družina jako ugledna. Dala je cerkvi dva duhovnika: enega benediktina in enega frančiškana. Benediktinec, P. Severin, je bil član opatije Kremsmünsterske, pozneje župnik na benediktinski župniji, kjer je tudi umrl. P. Placid pa je l. 1864 po dovršenem šestem gimnazijskem razredu vstopil v frančiškanski red. Noviciat je napravil v Nazaretu na Stajerskem, potem pa v Gorici nadaljeval in končal gimnaz. študije, ter dve leti bogoslovja. Bil je izredno marljiv, vseskozi odličnjak. Zadnje dve leti bogoslovja pa je dokončal v Ljubli, semenišču in bil tu v mašnika posvečen 9. julija

1870. L. 1871 je šel v Kamnik za učitelja ljudske šole, ki je bila takrat še v rokah oo. frančiškanov. Bival je v Kamniku 8 let, šola in spovednica sta bila njegovo torišče. L. 1879 je bil prestavljen v Ljubljano za vikarija, in takoj drugo leto je postal v Ljubljani gvardjan in definitur provincije. L. 1889 je bil izvoljen provincijalom in je vodil provincijo sv. Križa najprej devet let. Zatem je bil kustos provincije in zopet provincijal od 1904—1910 in od 1916—1919. Bil je torej na čelu provincije celih 18 let. To se redkokdaj primeri v kaki provinciji, kaže pa, kako zaupanje je vžival P. Placid pri svojih so-bratih.

V lastnosti provincijala je moral dvakrat v Rim na generalni kapitelj, in da niso njegovi prijatelji glasovali zoper njega, bi bil gotovo ostal v Rimu za generalnega definiturja. Kot provincijal je vsako leto redno obiskoval vse samostane provincije, kakor je zaukazano; v ljubezni vrazil, kar je bilo potrebnega. Še preden je postal provincijal, je moral s P. vizitatorjem kot tajnik na Ogrsko. Bil pa je pozneje tudi sam vizitator Tirolske, Gališke in Dalmatinske provincije. Dvakrat je romal v Sveto deželo; prvičkrat z dvema so-bratoma, drugič z prevzvišenim škofom dr. Jegličem. Gnala ga je tje kaj ljubezen do božjega Izveličarja, ki je Palestino posvetil s svojo navzočnostjo in jo poskropil s svojo Krvjo, — ona ljubezen, ki je tudi

sv. Frančiška napotila v kraje, po katerih je hodil naš Gospod. Videl in skušil je tedaj P. Placid mnogo in tako je dozorel v moza lepega in dovršenega svetovnega naziranja v vsakem pogledu. Njegovi pojmi so jasni, njegova načela kremenita, njegove sodbe podprte.

Monumentum aere perennius pa si je postavil z Viško cerkvijo sv. Antona in ondoto župnijo, katero je inspiriral in tje nanciral, — ne z lastnim premoženjem, ki ga nima, pač pa z darovi dobrotnikov, katere je znal poiskati in pridobiti.

Toda s tem še nismo izčrpali delovanja našega zlatomašnika. Glavno torišče njegove duhovske gorečnosti je bilo od nekdaj dušno pastirstvo; temu je posvetil vse svoje moči, ves svoj preostali čas. Radi njegove ljubeznivosti in krotkosti (ne nosi namreč zastojni ime »Placidus«, krotki se ga je vse oklenilo: mlado in staro, učeno in neuko, lajki, redovniki in duhovniki. Ne samo, da je v cerkvi takorekoč ob vsaki uri vsakomur na razpolago, obiskuje in oskrbljuje dan na dan tudi številne bolnike in siromake. Neznane, ki bi srečal tega moža po ljubljanskih ulicah, bi pač ne siutli, koliko tolažbe in pomoči je že prinesel P. Placid v ljubljanske hiše in družine, in koliko izgubljenih ovčic je še na zadnjo uro nazaj pripeljal k dobremu Pastirju. Lepa procesija mu bo prišla nekoč nasproti in ga bo spremila pred se-dež božje milosti.

napake vojne ladje, potopljene pri Scapa Flow) 400.000 ton plavajočih ladij in ladij vlačilk. Razen tega mora Nemčija za svoje sovražnike tekom petih let graditi ladje, in sicer vsako leto po 200.000 ton. S tem je nemška trgovska mornarica uničena in obenem za daljšo dobo onemogočena njena obnova. To je kazen za brutalno podmorsko vojno in za v vojni uničene trgovske ladje entente, pri čemer je samo Anglija izgubila približno 8 milijonov ton. V posledicah te reparacije dosega Anglija še drug svoj cilj: da odstrani konkurenco nemške zunanje trgovine. Saj se tej trgovini odvzame tudi kolonije, kabli, inozemsko premoženje, koncesije in zveze, dočim mora Nemčija trgovini alirancev priznati največjo ugodnost brez vzajemnosti, jim izročiti svoje vodne poti in dovoliti prost prevozni promet. Nasprotno si je Anglija že pri sklepu premirja potom rezervacije k 14 Wilsonovim točkam, ki so med drugim zahtevale tudi svobodo morja, zagotovila popolno gospodstvo nad morjem.

To oškodovanje nemške zunanje trgovine je v nasprotju z naravnim prizadevanjem zmagovalcev, da ohranijo Nemčijo sposobno, da plača kolikor mogoče visoko odškodnino. Najti med temi nasprotujočimi si učinki najuspešnejšo poravnavo, je bila ena najtežjih nalog alirancev, ki so hoteli takorekoč kravo istočasno zaklati in molziti. Uničenje nemške trgovske mornarice ima pa še dalekosežnejše posledice. Nemčija, ki je v zadnjih desetletjih iskala svojo »bodočnost na morju«, postane zopet kopna vlast s svojo bolj nego kdaj prej proti Rusiji in srednji Evropi nagnjeno agresivno tendenco. »Mafka je zopet v hiši,« kakor pravijo Američani, načrt osrednje Evrope se zopet pživlja.

Dočim si Aglija zagotavlja gospodstvo na morjih, stremi Francija za vojaško prevlado na evropski celini, ki jo skuša pod glediščem, da se »preprečijo bodoče vojne«, doseči na ta način, da razoroži nemško armado na 100.000 mož, ki pa ne smejo biti brambovci, ampak dragi vojaki najemniki. Pri tem bodo narasli Nemčiji veliko višji dejanski stroški za vojaštvo, nego jih je imela pred vojno, ker bo morala poleg lastne armade in vojnih pokojnin vzdrževati še tuje posadke na svojem ozemlju, s čimer sta si Francija in Belgija zagotovili, da jima bo Nemčija tekom 15 let plačevala stroške za njeno neprestano oboroževanje.

Brezpogojni odstop saarskega ozemlja so utemeljili z zahtevo Francije, da dobi nadomestilo za severnofrancoske premogovnike, ki so jih Nemci namenoma uničili. Tej opravičeni zahtevi bi se bilo dalo zadostiti tudi potom letnih dobav premoga, ki jih pogodba na korist Francije, Belgije in Italije itak predpisuje, in sicer v najvišji izmeri letnih 40—30 milijonov ton. Glede odvzeta saarske premogovne kotline, proti čemur se je Nemčija zelo upirala, določa pogodba, da naj o njeni bodočnosti po preteku 15 let odloči ljudsko glasovanje; ako to glasovanje za Nemčijo ugodno izpade, potem mora Nemčija premogovnike od Francije z zlatom odkupiti ali pa ostanejo Franciji. V tem se vidi prizadevanje Francozov, da v tem času

Kdor si hoče napraviti
nepristransko sodbo
o naših domačih političnih razmerah
naj čita

„Zločin nad domovino“!

Dolgo vrsto let je P. Placid spiritual žolskih in križarskih sester, izreden spovednik treh uršulinskih samostanov in Karmeličank na Selu, vsako soboto ga najdemo pri bogoslovcih v semenišču. Le Bogu je znano, koliko tolažbe in leka je že vžil v žalostna in nepokojna srca, kolikim dušam je bil vodnik h krepostnemu življenju!

Bog mu je dal trdno naravo in čudovito čilost, sicer bi ne zmagoval tega napora. A tudi sam je ohranjal in krepil svoje zdravje z rednim in zmernim življenjem. Četrta jutranja ura ga vidi vsak dan že na nogah in to izza njegovega prvega redovnega leta. Značaja je vedrega in vselega, dostopen je za zdrav dvotip; črnoglednosti ne pozna.

In zopet bi rekel Stritar: Petdeset let mnogo je let — že samega življenja, — kaj šele petdeset let tako neumornega, svečeniškega delovanja!

Mili Bog! Porosi tedaj na zlatomašnika, P. Placida, na njegovo delovanje prav obilnega blagoslova! Pozlati večer njegovega življenja, ki naj mu bo zarja srečnega večnega jutra pri Tebi, katerega on ljubi iz celega srca, kateremu je posvetil in žrtvoval vse svoje moči.

ustvarijo iz 650.000 Nemcev saarskega ozemlja novo Alzacijo-Loreno, ki naj se kasneje izreče za to, da ostane pri francoski republiki.

(Dalje.)

Država SHS.

Parlament odgođen do 15. t. m.

LDU Belgrad, 7. julija. Prihodnja seja začasnega narodnega predstavništva bo dne 15. t. m. ob šestnajstih z dnevnim redom: drugo čitanje volilnega zakona.

Ureditve izvoza.

LDU Belgrad, 7. julija. Vprašanje o ureditvi izvoza se bo, kakor govorijo v političnih krogih, reševalo v ministrskem svetu, in sicer, kakor se zdi, jutri, ker se za jutri pričakuje povratek ministrov dr. Korošca in Joce Jovanoviča, ki sta bila na inspekcijskem potovanju po Stari Srbiji. Kakor piše »Politika«, bodo demokrati zahtevali, da se dovoli svobodni izvoz stare žetve proti plačilu izvozne takse in po redu, kakor ga bo določil poseben odbor. Misli se, da je v državi od stare žetve za izvoz na razpolago 10.000 vagonov pšenice in 40.000 vagonov koruze. V odbor, ki bo določil kontrolo roka, kdaj da se bo izvoz dopustil in kdaj ukinil, bi bili, po predlogu demokratov pozvani štirje zastopniki Zveze poljedelskih zadrug in po en zastopnik obrtne, trgovinske in delavske zbornice-izvoznikaškega društva in Narodne banke.

Izvoz žita v Čehoslovaško.

LDU Belgrad, 7. julija. »Balkan« piše, da je namestnik ministra za trgovino in industrijo dr. Janković podpisal pogodbo s Čehoslovaško o dobavi, oziroma prodaji 1000 vagonov pšenice in 1000 vagonov koruze, ki se bo plačala v dinarjih. »Balkan« dostavlja: Ta pogodba bo dobrodošla našim trgovcem in producentom, ker so cenic, ki jih mora plačati Čehoslovaška naši državi, ugodne. Na ta način se bo izvozilo staro žito, ki se nahaja v skladiščih. Ravnotako se bo s tem okoristila naša mlinska industrija, ki ima v skladiščih velike zaloge starega žita, ker je vsled upanja na dobro žetev pretela sedanji ceni nevarnost, da ne pridobitne stroke ne zadene velika izguba. Vse to se bo izvršilo preko centralne uprave, ki bo potem začela novo kupovanje po ponudbah. Potem se bo v kratkem izvozil večji kvantum naših poljedelskih proizvodov, ker se bo razen gori navedene količine izvozilo po avstrijski pogodbi tudi 1500 vagonov pšenice in 4000 vagonov koruze.

Proizvajanje špirita prosto.

LDU Belgrad, 7. julija. Z novo uredbo je ukinjen monopol za proizvajanje alkohola ter se bo vsled tega v državi špirit proizvajal svobodno.

Poljska.

Poljska prisiljena k pogajanjem.

LDU Dunaj, 8. julija. (DunKU) »Neue Freie Presse« javlja: Kakor poroča »New York Herald«, se je smatrala Poljska za prisiljeno, da stopi z boljševiki v pogajanja, da reši na ta način svojo vojsko in svoje glavno mesto.

LDU Pariz, 7. julija. (DKU) Dopisnik lista »New York Herald« v Spaji javlja: Angleški ministrski predsednik je dal poljski delegaciji, ki je prišla v Spajo, da si izprosi vojaško pomoč proti boljševikom, razume, da Poljski nič drugega ne preostaja, kakor začeti z rusko boljševiško vlado mirovna pogajanja, da reši svojo vojsko in svoje glavno mesto. Lloyd George je poljskemu ministru za zunanje posle, Patku, izjavil, da Anglija ne more dati Poljski na razpolago niti moštva, niti vojnega materiala, in da jo opozarja na to, da je Poljska proti nameram Anglije napovedala vojno.

Konferenca v Spai.

LDU Spaa, 7. julija. (DunKU — Wolff.) Tretja seja konference se je začela danes popoldne ob pol 4. uri. Nemški državni minister za zunanje posle dr. Simons je še enkrat slikal težkoče, ki bi jih imela Nemčija s takojšnjo oddajo vojnega materiala ali znižanja števila čet. Nato je general von Seeckt podal načrt radi izročitve ostalega vojnega materiala in stopnjevanega znižanja števila nemških čet. Za oddajo vojnega materiala je predlagal rok enega leta, za znižanje števila čet pet četrtnik leta. Govoril je nadalje o velikem številu v Nemčiji se nahajajočih pušk, od katerih je bilo po računih oddanih 3 milijone, a jih je 2 milijona še vedno neizročene. Lloyd George je v daljšem govoru kritiziral nemške predloge, češ da kažejo lastne izpovedbe generala, kako upravičena je bila skrb zaveznikov. Sedanji položaj pomenja stalno ogroževanje ne le nemške vlade, temveč tudi vseh sosednjih držav. Govornik ne razume, kako more nemška vlada na to misliti, da bi zavezniki trpeli tako stanje tudi le pet tednov, kaj šele pet četrtnik leta.

trtnik leta. Zahtevano novo podaljšanje rokov prekaša daleč vse mere. Lloyd George je predlagal, naj se vojaški strokovnjaki obeh strank o posameznih, še spornih številkah glede oddaje vojnega materiala, kakor tudi glede izvedbe določb, ki se tičejo zračnega brodivja in mornarice takoj sporazumejo in da naj se voditelji zaveznških delegacij s svojimi glavnimi vojaškimi strokovnjaki posvetujejo o predlogih nemške vlade. Jutri ob 12. izroče zavezniki končnoveljavni odgovor na nemške predloge. Po zaključnih besedah nemškega državnega ministra dr. Simonsa je bila seja zaključena ob 6.45 popoldne in odrejena prihodnja seja za jutri popoldne. — V posebni seji vojaških strokovnjakov, ki so se takoj sestali, se je dosegel sporazum glede številk, ki se tičejo oddaje vojnega materiala.

LDU Spaa, 7. julija. (DunKU — Havas.) Uradno se objavlja: Angleški ministrski predsednik Lloyd George je odgovoril v imenu zaveznikov na ekspozice generala Seeckta in izjavil, da presega število oboroženih nemških vojakov milijon. Zavezniki ne morejo pripustiti, da bi tako nevarno in izredno stanje trajalo še petnajst mesecev. Zaveznške vlade bodo jutri zjutraj izrekle svoj končnoveljavni sklep.

Turčija.

Splošna mobilizacija.

LDU Carigrad, 7. julija. (DunKU — Havas.) Po zasebnih poročilih je Mustafa Kemal paša odredil splošno mobilizacijo v Anatoliji in pričel zbirati vse sposobne može brez razlike veroizpovedanja.

Politične novice.

+ Zborovanje Jugoslovanske Kmet-ske Zveze ob priliki I. slov. orlovskega tabora bo dne 2. avgusta v Mariboru ob 10. uri popoldne v dvorani Kazine na Slomškovem trgu.

+ Za žensko volilno pravico. — Na shodu ženske zveze v Kostanjevici je bila dne 27. junija soglasno sprejeta sledeča resolucija: »Ženske, zbrane na shodu v Kostanjevici, dne 27. junija 1920, izrekamo najtoplejšo zahvalo SLS, ki je izposlovala splošno volilno pravico pri občinskih volitvah vsem ženskam brez razlike stanu in mišljenja, zlasti pa Jugoslovanskemu klubu, ki je v Belgradu zastavljal ves svoj vpliv in moč za nas. — Obenem zahtevamo, splošno volilno pravico za ženske tudi za volitve v ustavodajno skupščino in v državni zbor, ker je prav tako stvar žensk kakor moških, kakšna bo bodoča ustava in zakonodaja, ki boče potom brezvercev poseči globoko v zasebno in družinsko življenje posameznikov. Javne zadeve in državljanske dolžnosti zadevajo danes žensko prav v toliki meri, kot moškega, zato zahtevamo, da pride vse žensstvo v javnosti poleg svojih dolžnosti tudi do svojih pravic. — Pozivljamo žensstvo cele Jugoslavije, da se pridruži našim zahtevam in da ne odneha prej, dokler ne bodo vse ženske dosegle one pravice, ki jim gre po enakopravnosti z moškimi.

+ Kri... V Prvačini so karabinerji napadli cerkveno procesijo in prelila se je kri naših nesrečnih bratov, ki že dve leti z obdobjanja vrednim samozatajevanjem prenašajo vse grozote in muke tujega nasilstva. Kakor širom celega jugoslovanskega sveta, proslavil se je tudi v zasedenem ozemlju praznik sv. Cirila in Metoda na svečani način. Tudi v najčrnejših dneh bivše Avstrije se ni našlo javnega organa, ki bi bil smatral nedolžno procesijo pobožnega ljudstva v čast blagovestnikom našega naroda za izzivanje — le v »svobodoljubni« in »kulturni« Italiji, ki obstaja, zdi se, samo le vsled gorečnosti svojih nahujskanih biričev, mogla je tradicionalna narodna svečanost, mirna in dostojna, razburiti rahločutne karabinerje. Ves svet se čuti, s kako lahkomišljenostjo se v domovini dvestisočletne kulture preliva človeška kri. Danes se temu ne moremo več čuditi, če pomislimo, da je usoda našega ljudstva prepuščena samovolji arditov in karabinerjev, ki smejo po svoji slepi pameti streljati na nedolžne ljudi, ko proslavljajo dan svojih blagovestnikov, kakor so to delali skozi stoletja. Država, ki je internirala na tisoče nedolžnih ljudi, ki je zakrivila smrt tisoč in tisoč junaških srbskih bratov na tragičnem prehodu skozi Albanijo, ki je na Asinari in drugod obsojila na grozno, počasno izumiranje cele tabore naših ujetnikov, samo za to, ker so bili Jugoslovani in so se hoteli boriti na strani svojih bratov na solunski fronti — si upa nastopiti v ornatu veleduhovna kulture in napredka in izreči nad našo domovino svoj anatema balkanizma! V interesu miru med narodi smo bili pripravljani na žrtve; odgovarjali smo na besno blatenje našega narodnega imena in naše narodne časti z besedami ljubezni in s prošnjami, naj ne sejejo novih razdorov in nove vojne — odgovor na to je bilo novo spletkarjenje s pomočjo habsburških agentov in streljanje na neoboroženo procesijo. Vprašamo našo vlado, ali bo še ved-

no gledala križem rok na teptanje ljudskih pravic v zasedenem ozemlju, ali bo še dalje dovoljevala, da se naša inteligenca deportira in naš narod ubija? Ne zahtevamo sicer vojne in novega krvoprelitja, ker nimamo iskrenejše želje kot prijateljski sporazum z italijanskim narodom, ki v zemlji »svobode« ni nič manj tlaččen kot naš. Pač pa zahtevamo, da naša vlada stopi iz rezerve in da se odločno zavzame za bedne naše brate onostran demarkacijske črte, ki imajo vsaj pravico do varnega življenja. Dosedanje prepuščanje našega ljudstva v zasedenem ozemlju njegovi usodi je zelo nevaren način reševanja jadranskega vprašanja. Samo z mirno odločnostjo, ki jo zahtevamo od naše vlade, se bomo izognili nepotrebnemu razburjenju našega ljudstva in večnim sporom, ki bi utegnili postati usodepolni za ves svet. Skrajšen čas je in prelita ri resen opomin... P. P.

+ Na naslov poverjenikov JDS v prvi narodni vladi. Ze poprej enkrat smo opazili v »Slov. Narodu« notico, kjer piše o oni seji Narodne vlade po prevratu leta 1918, kjer se je razpravljalo o ujedinjenju s kraljevino Srbijo pod dinastijo Kara-gjorgjevičev. Takrat smo molčali, ker je naše mnenje to, da so bile seje takratne koncentracijske narodne vlade zaupne, v kolikor se niso pošiljale v javnost obširna oficalna poročila. In prav je bilo, da so bile seje zaupne, ker je bilo samo tako mogoče, da je prva narodna vlada izvršila v Sloveniji tako ogromno delo, da uživa njegove sadove še danes in da bodo bodoči rodovi vedno lahko s ponosom odprli zapisnike teh sej ter brali, v kaki slogi in s kako marljivostjo in neumorno skrbnostjo je delovala v najtežjih časih naša prva vlada. Mi nimamo nič proti temu, da se objavijo vsi zapisniki v celoti, vedno bomo pa proti temu, da bi kdo objavjal kako notično in strankarsko zavite vesti iz delovanja narodne vlade. In to dela »Slov. Naroda«. Mi se na to polje ne bomo spuščali in ne bomo govorili javno o stvareh, katerih resničnost bi se dala dokazati samo, če bi se objavil zapisnik dotične seje v celoti. Oni gospodje od JDS, ki so bili v prvi narodni vladi (dr. Tavčar, dr. Triller, dr. Pestotnik in dr. Kukovec), vedo čisto dobro, da pisanje »Slov. Naroda« ne odgovarja povsem resnici. Zato si jih dovoljujejo opozoriti nato, da zahteva njihova čast, da ali poučijo »Slov. Naroda« o celi resnici, oz. dostavijo to, kar »Slov. Naroda« vedno izpusti, ali pa izjavijo svoj pristavek na to, da se zapisnik dotične seje objavi v celoti. Potem bo pa stvar na mah jasna — v celoti!

+ Groza jih je svoje nedelavnosti. Dejstvo je, da mestna občina ljubljanska ni vršila v vsem času, kar jo imajo liberalci v rokah, svojih socialno-političnih dolžnosti. Posebno v stanovanjskem vprašanju ni storila niti toliko, kar stori najzadnja selska občina. Posledice te »dalekovidne« liberalne socialne politike se sedaj kažejo v prav žarki luči. V svoj zaговор ne more navesti niti ene stavbe ali urejene dalekosežnejše stanovanjske akcije. Sklicuje se v današnjem »Narodu« le na neko kupčijo, ki jo je napravila mestna občina iz strankarskih ozirov z ljubljansko Kreditno banko. Mestna občina, katere načelnik je dr. Tavčar, je prodala svet Kreditni banki, katere upravni svetnik je dr. Tavčar. Čudno ni, da je romala zoper to kupčijo pritožba na pristojno mesto. Ta kupčija je približno enaka, kakor je ona famozna kupčija Sokola za občinski svet na bivšem škofiškem posestvu. Pri tej kupčiji — to stoji za vso Ljubljano — niso bili seveda merodajni nobeni posttranski nameni. Samo zato so s to kupčijo tudi tako hiteli. Tako razmeta občina s svojim svetom. Na celam svetu ne bi nobena druga občina tako ravnila s svojim svetom. Če še tako išče sokrivcev, javne vesti ne bo potolažila: storili niste ničesar, še to, kar ste imeli, ste v škodo javnosti razmetali. Občina je pa tudi ostala dosledna svoji notorični socialni nezmožnosti. Njen župan se je postavil z vsem svojim vplivom in vso svojo avtoriteto nasproti akciji, ki je dosedaj in v sedanjih razmerah edina obetala uspehov. Z vsemi štirimi se ji upira, jo pobija, smeši, dela rekurze zoper njo, izrablja politične zveze. Občina se ne gane tudi sedaj ne, da bi kaj pozitivnega ustvarila. Ne vidi rezev, vidi le bogataše, ki jih z vso besnostjo brani. Če ste mobilizirali bogataše, kapitaliste, politične reakcionarce, nam ne preostaja drugega, da mobiliziramo gostače, prebivalce vagonov, kleti in podstrešij. Nazaj ne gremo, ker moramo v stanovanjskem vprašanju naprej. Če je občina s svojim županom največja zapreka ugodne rešitve stanovanjskega vprašanja, se mora boj začeti in voditi v tem znamenju. Bomo videli, ali bodo več odtehtali milijonarji ali masa.

+ Politična prorokovanja. Današnji listi poročajo, da je v Belgradu na dnevnem redu rekonstrukcija pokrajinskih vlad. Demokrati izigravajo glede rekonstrukcije deželne vlade za Slovenijo ministrskega predsednika sebi v prilog. Razširilo ve-

sti o nekem paktu, da se morajo vlade sestaviti po istem ključu kakor v Beogradu. Mi smo v tem oziru že dovolj jasno označili svoje mnenje. Ni ga nam treba znova ponavljati. Demokracije s svojimi intrasigmetnimi zahtevami brezdvomno otežkočujejo stališče belgrajske vlade. Gola špekulacija je, če svojo krivdo zvrčajo na druge. V ministrskem svetu se pojavijo večkrat resne difference, ki znatno ovirajo delo. Izvor imajo pa dosledno pri demokratskih ministrih, ki ne morejo pozabiti dni svoje absolutistične slave. Po nji zopet koprni. Razumljiva je njihova jeza proti onim, ki jim skušajo prekrizati te namene. Zato spuščajo v svet vesti o akcijah, naperjenih proti sedanji vladi, da bi tem previdneje prikrili svoje delo. Danes so vrgli v svet, da hočeta Protič in Korošec razbiti sedanjo vladu. Demokracije so očitno inenjena, da mora povsod njihova volja obveljati. Proti nji ni ugovora in ne izgovora. Če je še kdo z nji v vladi, je po njihovi sodbi njih jetnik. Če si kdo upa imeti druge nazore in sodbe, kuje naklepe proti vladi. Tako so se demokracije obnašali v prvi koncentracijski vladi, te metode hočejo vpeljati tudi sedaj. Takrat se niso obnesle, tudi sedaj bodo morali postati malo ponižnejši.

Razgovor dr. Trumbića z grofom Sforzo. Iz Londona se brzojavlja: Naš minister dr. Trumbić se je v Spaji sestal z italijanskim ministrom za zunanje stvari grofom Sforzo. Pogovor je bil zelo živahen in je trajal nad pol ure. Predmet razgovora je bilo jadransko vprašanje.

Nikola Pašić. V parlamentarnih krogih se govori, da se namerava g. Nikola Pašić v kratkem vrniti v Beograd na stalno bivanje. Sedaj se zdravi v Bagnolesu. G. Pašić se bo udeleževal sej v parlamentu in deloval v javnem življenju.

Vprašanje vojne odškodnine. »Politika« piše: Naša vlada je 6. t. m. prejela obširno poročilo od našega člana komisije za obnovo gospoda Boskovića o pogajanjih za srbsko odškodnino. Zavezniki so v Parizu apelirali na našo vladu, da sprejme to njihovo najnovejšo odločbo, sprejeto v Bruslju, po kateri dobi Srbija komaj 5% odškodnine, ki jo mora plačati nemška vlada. Predsednik vlade dr. Vesnić je o tem poročal finančnemu odseku, ki je imel včeraj sejo in o tem dolgo razpravljala. Po razpoloženju večine ministrskih članov tega odseka je težko verovati, da bo naša vlada sprejela ta odstotek, posebno, ko se ve, da je bilo to vprašanje že enkrat regulirano in protokol podpisan po zaveznikih zastopnikih. Trdi se, da so v Parizu rekli našemu delegatu, da je francoski in angleški del odškodnine zmanjšan za 2 do 3% in da niti Italija, niti Belgija ne bosta dobili vsega, kar zahtevata.

Dnevne novice.

— Rojstni dan kralja Petra. Glasom odloka ministristva notranjih del z dne 15. novembra 1919, štev. 1031, se praznuje Petrov dan 12. julija kot rojstni dan Njegovega Veličanstva kralja Petra I. kot državni praznik. V svetiliščih vseh veroizpovedanj se vrši služba božja z običajnimi obredi z zahvalno pesmijo in kraljevo himno. Na šolah se ne vrši pouk. V državnih in drugih javnih uradih in obratih in po možnosti tudi v zasebnih naj delo počiva vsaj med službo božjo, da se čim večje število prebivalstva more udeležiti proslave. Po cerkveni slavnosti se vrši vojaška parada, po paradi pa v slavnostni dvorani predsedništva deželne vlade svečana poklonitev in čestitanje. Korporacije in društva, ki se žele udeležiti poklonitve, naj blagovolijo to naznaniti najpozneje do 10. t. m. ustmeno ali pisemno predsedništvu deželne vlade.

— Ježica pri Ljubljani. V nedeljo, 11. julija bo praznoval na Ježici zlatomašni jubilej svetnik Simon Zupan, župnik v pokouju. V svoji skromnosti je želel blagi gospod opraviti ta dan sv. daritev na tihem, a hvaležni župnjani hočejo imeti cerkveno slavo, taki izredni priliki primerno; zato so skupno z župnikom Korišjem sami poskrbeli, da bo prihodnja nedeljo na Ježici praznovanje prvega reda. — Vrlo zaslužnemu možu Simonu, bivšemu vzornemu katehetu in župniku, daj Bog čvrsto zdravje še mnogo let!

— Konferenca Sodalitatis za novo-meško dekanijo bo v Novem mestu dne 15. julija ob 2. uri popoldne (pol. čas).

— »Ljudski oder« v Kamniku. Ljudski oder iz Ljubljane gostuje v nedeljo dne 11. t. m. ob 5. uri popoldne v »Kamniškem domu« v Kamniku z dramo »Mrak« v treh dejanjih. Ta igra je delo hrvatskega pisatelja Petra Petroviča, ki jo je »Ljudski oder« igral z velikim uspehom že v Ljubljani in drugod.

— Javnost naj sodi! Tej naši včerajšnji notici moramo dostaviti sledeče: Gerent turjaške občine Kozar in tamošnji svojevoljno izvoljeni agrarni odbor so krivi, da so se travniki ondotno grajščine oddali talsim, ki niso neobhodno potrebni in da so bili bajtari in mali posestniki brezni ali prikrašani. Poverništvo za

agrarno reformo pri zakupodaji ni bilo vdeleženo.

— Ostadni boj proti članom orlovske organizacije. »Napreja«, »Jugoslavija« in »Domovina« so zadnji čas prinesli dopise iz Črnoljca, v katerih dolže člana črnoljskega Orla, da je hotel ob priliki orlovskega zleta v Rožane onečastiti županovo hčerko iz Petrovevasi. Predsedstvo O. Z. je takoj uvedlo preiskavo, ki je dognala sledeče: Vest je docela zlagana, tega zločina ni zagrešil noben Orel, pač pa član, ki še ni bil nikdar član naših organizacij. Zločinec je že v ječi. To laž je raztrosil v svet član črnoljskega Sokola Korže, katerega se je izročilo sodni oblasti. Črnoljsko orožništvo, mesto, da bi zasledovalo zločinca, je osumilo Orla, šele na zahtevo okr. sodišča v Novemestu je orožništvo prišlo z zasledovanjem. Na tem slučaju vidimo vso zločinsko hudobijo naših nasprotnikov, da bi oblatili člana orlovske organizacije. Najlepše pri celi stvari je, da jim pomaga orožništvo. Sokolsko društvo v Črnoljcu pa trosi, da zadeva njihovega člana Koržeta ni zadeva Sokola, res pravi pojem o čistosti sokolskih značajev, ki naj bi se vzgajali v obrekovanju in laži. Črnoljski Orel odgovori z delom za povzdigo srčne in umske izobrazbe svojih članov na te ostudne napade!

— »Učiteljski Tovariš« v pozni ogorčenega. Zadnja številka glasila liberalnega učiteljstva, se grozno srdi na »Slovenca« radi odgovorov na umazane napade »Učit. Tovariša«, nad katerimi se zgraža slovenska javnost že več kot dvajset let. Temu listu je častikrajša prišla že tako v meso in kri, da se tega menda sploh več ne zaveda, ker drugače bi se vendar ne mogel povspeti do takega hinavskega ogorčenja. Ljudje, ki so že oblatili vsakega človeka, ki je imel le količjak opravka s šolstvom, se naenkrat zgražajo, če se jim vrača mlo za drago. »Tovariš« je le v toliko napisal resnico, da res vse učiteljstvo kaže s prsto na glavnega krivca neznosnih razmer v učiteljskih vrstah in ta glavni krivec ima žal še danes v rokah »Učiteljskega Tovariša«. V svojih vrstah tedaj ukrožite apase, ker pri nas jih nimamo in takoj bo mir! Tisti časi so pa minuli enkrat za vselej, ko smo potrpežljivo prenašali udarce neotesanih ljudi.

— Karitas. Za zvezo »Karitas«, ki jo ustanovimo na mariborskem taboru, mi manjka še mnogo podatkov o naših dobroteljskih organizacijah in zavodih. Zato prosim čč. župnijske urade na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in v Prekmurju, da mi nemudoma sporoče po dopisnici naslove moških in ženskih karitativnih organizacij (družb, konferenc, društev, odborov, odsekov) in dobroteljskih naprav (vzgojajev, sirotišč, bolnišnic, domov, zavetišč itd.), ki jih je ustvarila ter jih vzdržuje in oskrbuje privatna dobrotelnost ali pa redovniki in redovnice. — Fran Lavtižar, predsednik osrednjega društva sveta Vincencijeve družbe v Ljubljani, Mestni trg štev. 8, I.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« iz Ljubljane priredi v nedeljo dne 18. julija zvečer v krasni kopališčni dvorani Rogoške Slatine velik pevski koncert. Podrobnosti na lepakih in malih vzporidih. Že sedaj opozarjamo goste Rogoške Slatine in tamošnje okoličane, da to lepo prireditev posetijo v obilnem številu. Predprodaja vstopnic pri g. I. Beraniču v Rogoški Slatini od ponedeljka naprej. (k)

— Vpeljava novega turistovskega vlaka med Bačami in Podrožico. Inšpektorat državnih železnic objavlja: Od nedelje dne 11. t. m. dalje vozi na progi Bače—Podrožica turistovski vlak št. 719, z odhodom iz Bač ob 20. uri 09 min. in prihodom v Podrožico ob 20. uri 31 minut, kjer ima neposredno zvezo z ljubljanskim turistovskim vlakom; prihod v Ljubljano ob 23. uri 22 minut.

Ljubljanske novice.

lj Krščansko žensko društvo vabi svoje članice, da se udeležijo službe božje, ki se vrši povodom rojstnega dne M. Vel. kralja Petra I. dne 12. t. m. ob 10. uri popoldne v tukajšnji stolnici.

lj Odlikovani z zlato medaljo za zasluge na koroški fronti so bili med drugimi tudi naredniki Ivan Vrisk, Zoran Frank in Edi Kristan, vsi trije brzojavnega bataljona v Ljubljani.

lj Odborova sja Leonova družbe se vrši v petek, dne 9. t. m. ob šestih zvečer v posvetovalnici K. T. D. Predsednik. (k)

lj »Slomškova zveza«. V soboto popoldne ob 3. uri seja v Mostah. Dnevni red: zborovanje v Mariboru in drugo. Š.

lj Pevskega izlsta zbora »Glasbene Matic« na Koroško se udeležita tudi slovenski kanceretni pevki g. Mira Costaperaria in ga. Pavla Lovšetova. Costaperaria poje v Borovljah: Dev: Pticka. Bajič: Što me ne ljubiš. Pavčič: Pastarica; Lovšetova pa na Vrbskem jezeru: Pavčič: Ciciban, Cicifuj. Lajovic: Bujni vetri v polju in Dev: Pticka. Ljubljanske izletnike, ki bi se hoteli izleta na Vrbsko jezero v nedeljo udeležiti, opozarjamo, da je odhod orvega jutranjega turistovskega vlaka iz

Ljubljane v nedeljah ob 5.17, odhod drugega jutranjega normalnega vlaka pa ob 6.38 iz Ljubljane. Prihod prvega vlaka v Vetrinjo je ob 9. uri dop., drugega pa ob 11. uri. Pešhoja iz Vetrinje do otoka Vrbskega jezera traja 3 ure. Odhod večernega vlaka iz Vetrinje v Ljubljano je tako zgoden, da je pešizletnikom mogoče bivati na Otoku kvečjemu eno uro. Odhajal pa bo v nedeljo izjemoma kot drugi del večernega vlaka, vlak med 9. in 10. uro iz Vetrinje, s tem se bo pevski zbor vrnil v Ljubljano. Izlet v soboto v Borovlje se Ljubljancem ne priporoča, ker ne bo v Borovljah prenočišč.

lj Zadruga krojačev, krojačic itd. v Ljubljani naznanja, da se vrši pomagalska preizkušnja dne 2. avgusta t. l. ob devetih dopoldne v Zadrugi pisarni, Gosposka ulica št. 5. Udeleženci, kateri se hočejo podvreči preizkušnji, naj se priklase najkasneje do 30. julija pri Zadrugi. Na poznejše priglasitve se ne bo oziralo. Načelstvo. (k)

Najnovejša poročila.

RADIĆ PRED SODIŠČEM.

LDU Zagreb, 8. julija. Danes ob osmih je otvoril predsednik senata in upravitelj sodišča Vaid dazpravo proti Stefanu Radiću. Kot votanta fungirata gg. Marčić in Valjavec. Radića pripelje v dvorano stražnik, nakar zavzame obtoženec prostor nasproti predsednika senata. Na klop poleg sebe naloži cel kup knjig, časnikov in svojih beležk, ki se jih bo posluževal pri zagovoru. Pred čitanjem obtožnice vslane branitelj dr. Häusler in predlaga, naj s sodnijsko postopanje proti Radiću ustavi, ker se s tem krši imuniteta narodnega poslanca Radića, ki je član sabora kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Ker pa se je razprava že pričela, naj se hitro konča, in sicer z oprostitvijo. Branitelj dokazuje, da Radić ni bil zasačen in prijet neposredno pri prestopku. V njegovem primeru niso dani procesualni pogoji za sodnijsko zasledovanje. Da so Radića prijeli, je povzročil kotarski predstojnik Srčan v Sisku in to 24 ur po zborovanju, ki ga je imel Radić. Srčan je ves čas prisostvoval zborovanju in je šele drugi dan prispel v Zagreb, kjer je na poziv vlade naznanil Radića. To bodo dokazale priče. Drugi branitelj dr. Ortner prosi, naj bi sodišče uvažalo moment, da je bil Srčan na skupščini v Sisku kot privatna oseba in da je kot tak dal oblastvenemu poverjeniku privatno poročilo o skupščini. Državni pravdnik dr. Urbani izjavi, da je vprašanje Radićeve imunitete rešeno z odlokom banskega stola o priliki Radićeve pritožbe. Radić je bil pravilno, kakor to zahteva zakon, aretiran. Kotarski predstojnik Srčan ni mogel Radića takoj pri dejanju prijeti, ker ni imel na razpolago varnostnih organov. Radić je bil aretiran 24 ur po deliktu. Med tem časom pa je obstojala neposredna vez med činom in aretacijo. Zakon ne zahteva, da se aretacija izvrši takoj na mestu, ampak samo, da je v zvezi z dejanjem in osebo. Prosi, naj bi sodišče ne uvažalo predloga, da se pokličejo priče. Nato prosi za besedo obtoženec sam. V obširnem govoru razlaga, da želi, da se njegova krivda javno ugotovi. Izjavlja, da gre za javne interese, Stališče, katero zavzema drž. pravdnik, nasprotuje ustavi in sami obtožnici. V obtožnici se nahaja tudi pojem »ustava«. A brez ustave ni državnega zbora in brez državnega zbora ni imunitete. Vse to vprašanje ni vprašanje enega, Stefana Radića, ampak je vprašanje vse nove države. Nadalje dokazuje Radić, da je še vedno član Narodnega predstavništva. Njegova stranka je dobila dva mandata, toda je vrnila pooblastila, ker ne priznava Narodnega predstavništva. Verifikacijski odbor tega vprašanja pa še ni rešil. Poslanec Kovačević, eden izmed delegatov Seljačke stranke, je dobil že opetovano brzojavno pozive, naj se udeležijo sej. Nato govori Radić obširno o svojem delovanju. On je politik in govori so njegova pravica. Politika je njegova funkcija. Dokazuje, da se pri verbalnem deliktu ne more govoriti o »zasačenju pri dejanju«. Njegova aretacija se je izvršila po nalogu iz Beograda in ta nalog je dal g. Protič. Vsa zadeva na zborovanju v Galdovu je bila dogovorjena. Predno je on šel na skupščino, so mu tri osebe prigovarjale, naj ne hodi v Sisek, ker ga bodo tam aretirali. To so bili trgovski potnik, urednik »Agrarmer Tagblatta« in urednik »Narodne politike«. Nato je on podbanu dr. Potočnjaku razložil svojo politiko, ki je socialna. On pa mora od časa do časa spreminjati svojo politiko, ker mora vsako nezadovoljstvo, ki je nastalo za vojno, najti politično ali socialno regulacijo. Podban mu je izjavil, da on preje odstopi, kakor pa da bi dopustil, da se on (Radić) aretira. Nato čita Radić odstavek iz »Riječi«, da je ban dr. Laginja zahteval, da se aretira in da so ta proces odredili v Beogradu. Dalje govori Radić o imuniteti. Državni pravdnik dr. Urbani pobija Radićevo izjavljanje glede imunitete. Seljačka stranka je odklonila mandate v Narodno predstavništvo in se je potemtakem odklekla imuniteti. Izjavi, da ne gre samo za

Radićevo prestopke v Galdovu, ampak da se mora tu upoštevati vse Radićevo delovanje od prestopa pa do njegove zopetne aretacije. — Po odmoru, ki je trajal pol ure, govori branitelj dr. Walter, ki v glavnem ponovi Radićevo izjavljanje ter navaja članke iz »Riječi«, v katerih se razpravlja o interesu države in o Radićevem procesu. Pravi, ako je s tem procesom ogrožen državni interes, se mora uvažati predlog branitelja, da se Radić takoj oprosti. Če pa državni pravdnik vztraja pri tem, da se Radić še nadalje kazensko zasleduje, naj se stori to zakonitimi potomi ter naj se zahteva Radićevo izročitev od Hrvatskega sabora in od Narodnega predstavništva. Nato vstane Radić ter v obširnem govoru razlaga, da je vse, kar je on govoril na skupščinah in zborovanjih, program njegove stranke. Radi nespodobnega izraza proti državnemu pravdniku je predsednik pozval obtoženca k redu. Nato prične Radić zopet govoriti o svoji imuniteti kot član Narodnega predstavništva. Izjavlja, da je obtožen radi politike Seljačke stranke, ali o tej politiki mora soditi javnost, ne pa sodišče in državni pravdnik. Nato se je podel senat sodišča k tačnemu posvetoivanju, da sklepa o predlegu braniteljev. Po posvetoivanju, ob trinajestih, se je senat vrnil v dvorano. Predsednik je prečital sklep, s katerim se predlog braniteljev zavrne z razlogom, da štiti iminiteta poslanca samo tako dolgo, dokler ne zakrivi kaznjivega dejanja. Sodni dvor je preverjen o tem, da obstoja med Radićevim dejanjem in med njegovo aretacijo vez, katere zahteva zakon. Aretacija se ni mogla izvršiti na licu mesta radi raznih okolištin. Izvršila pa se je 24 ur kasneje. Razprava se je nato zaključila. Nadaščanje jutri ob osmih dopoldne.

D'ANNUNZIO ZASEDEL DRAC?

LDU Washington, 8. julija. (DKU — Brezlično.) Kakor se glasi neka vest iz Pariza, je oddelek D'Annunzievih čet zasedel Drac.

POLJAKI KAPITULIRAJO.

LDU Dunaj, 8. julija. (DKU) S pripombo, da se ni uradnega potrdila, prinaša »Neue Freie Presse« vest lista »Chicago Tribune« iz baje najbolj informiranega vira, po kateri so Poljaki pred boljše-viki položili orožje in prosili za mir. Kakor poroča »Frankfurter Zeitung« iz Varšave, so na včerajšnji seji poljskega deželnega zbora vložili socialni demokratje nujen predlog, naj Poljska takoj stavi so-vjetski Rusitj mirovne predloge.

BORZA.

LDU Zagreb, 8. julija. Devize (vezane) Berlin 197—200, Italija 450—460, London 260—0, Newyork 65—66, Pariz 530—0, Praga 163—165, Švica 1200—1250, Dunaj 43.50—55. Valute. Ameriški dolarji 64—65, avstrijske krone 42—43, carski rublji 122 do 125, francoski franki 536—545, napoleonori 275—280, nemške marke 199 do 200, rumunski lei 169—170, češkoslovaške krone 156—160.

I. slovenski orlovski tabor.

Iz taborske pisarne. Na pismena vprašanja mnogih odgovarjamo tem polom. Prijaviti se je treba tistim, ki bodo šli v narodnih nošah in ravnotako tudi tistim, ki se mislijo peljati z gosti na Bled in Vrbsko jezero. Naročila za vstopnice za koncert, gled. predstave in tribune sprejema istotako že sedaj taborska pisarna. Na vsak način se je treba prijaviti onim, ki hočejo imeti od nas nakazano prenočišče in hrano. Hiti torej s prijavami za skupna prenočišča. Kar se tiče drugih prenočišč, opozarjamo, da si sam po hotelih in gostilnah nihče ne more dobiti prenočišča. Na vsa pismena vprašanja, ki se tičejo splošnosti, odgovarjamo po časopisih. Zadnji čas za taborske izkaznice in sploh za vse prijave je 20. julija. Zato hitite!

Izkaznice so veljavne za vse vlake v času tabora, ne samo za posebne. Na vseh ima posetnik izkaznice polovično vožnjo za v Maribor.

Tistim, ki so se priglasili, se bodo nazkazala prenočišča šele v Mariboru. V ta-majni taborski pisarni bo vsakdo zvedel, kje ima odkazano prenočišče, tako oni, ki imajo skupna kot oni, ki so se priglasili za hotele, oziroma gostilne. Plača se v Mariboru.

Turistika in sport.

S. K. »šparta«. Sestanek rednih članov se vrši v petek 9. t. m. ob 7. uri pri »Novem svetu«. Pridite točno in polnoštevilno. — Odbor. (k)

V soboto, dne 10. t. m. se vrši na prostoru S. K. »Ilirije« ob 19. nogometna tekma med S. K. »Jadrana« in S. K. »Hermesa«. S. K. »Hermesa« je najmočnejše moštvo med novoustanovljenimi klubmi.

Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani priredi dne 11. t. m. cestno dirko Ljubljana—Tržič—Ljubljana. Prireditelj se razdeli v tri skupine vozačev in sicer: Skupina seniorjev (čez 35 let) poljubna

kolesa, skupina težkih koles, skupina dirkalnih koles. — Start 11. t. m. ob 7. uri za seniore, ob 1/8. uri za teška kolesa in ob 1/8. uri za dirkalna kolesa. — Prijave za vse skupine sprejema pismono ali ustmeno tvrdka »Svetla«, Mestni trg 25. — V pripravi so cestne dirke 18. t. m. Ljubljana—Celje—Ljubljana (dostopna vsem klubom sportne zveze Ljubljana) in 1. avgusta Ljubljana—Velikovec (120 km), dostopna vsem klubom Koturaškega saveza.

Naročajte „Slovenca“!

Gospodarstvo.

g Konjerejci! Poverjenišvo za Kmetijstvo namerava o priliki premovanja konj meseca julija, avgusta in septembra t. l. nakupiti 30 do 40 prvovrstnih žrebčkov, da si samo izredi potrebne žrebceplemenjake. Na to se opozarjajo lastniki tistih žrebčkov, ki obetajo postati dobri ple-

menjaki, da jih pred navedenim časom ne odprodajo ter jih zanesljivo pripeljejo k premovanju. (k)

Aprovizacija.

a Ker so se cene živine znižale, bo prodajala »Vnovčevalnica za živino in mast« v Ljubljani od petka, to je 9. t. m. dalje v svoji mesnici na Sv. Jakoba nabrežju vsem državnim uradnikom, usluž-

bencem in zavodom, ki so v posesti mesnih kart, goveje meso: zadnje s priklado 23 kron za kg ter sprednje s priklado 21 kron za kg. Po isti ceni se bode prodajalo meso tudi na prosti stojnici, kjer more dobivati meso vsakdo brez razlike.

Našla se je pred Černetovo gostilno — po domače pri Jerneju — včeraj popoldne denarnica z manjšo vsoto denarja. Dobi se v upravnistvu »Slovenca«.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA

»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.

FOTOGRAFSKI ATELJEI

Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.
Cunc Franc, Wolfova ulica 6.

JAVNA SKLADIŠČA

»Balkan«, L. Ljublj. javno skladišče,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KLEPARJI

Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 3 kron.)

KNJIGARNE

Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE

Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE

Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.

LEKARNE

»Pri Mariji Pomažaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE

Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI

Götzl Marija, Židovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE

Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA

»Uranus«, Mestni trg 11.

PREVOZNO PODJETJE

Erman Štefan, Št. Vid n. Ljublj.

TRGOVINE S PAPIRJEM

»Uranus«, Mestni trg 11.

RESTAVRACIJE

»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO

Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA

Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

SPEDICIJSKA PODJETJA

»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Šelenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO

Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNEN.

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ZELEZ. IN POLJED. STROJI

Erjavac & Turk pri »zlati lopati«, Valvazorjev trg št. 7.

Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

UGLAŠEVANJE IN POPRAVLJANJE GLASOVIRJEV.

Povše Feliks, Tržaška cesta 45.

ZAVESE,

vezeno cerkveno perilo, biseri. »Stora«, dr. z o. z., Št. Vid nad Lj.

Gospodična išče stanovanje in hrano. — Cenjeno ponudbo pod »uradnica« na upravnistvo lista.

Pisalni stroj s slovensko tastaturo, malo rabljen, brezhiben se ceno prodaja. — Na ogled v pisarni tvrdke Paternost & Remic, Ljubljana, Rimska cesta št. 2.

Konj, polnokrvni arabec Schagya, eden najbolj krvnih konj, prvovrstni dirkač, je na prodaj. Cena primerna. Proda se radi pomanjkanja primerne prostora in postrežbe. Jakob Klein-dienst, župnik v p., Bled. 2734

Min, avtomatičen, popolnoma nov, od prvovrstne tvrdke, zmelje 100 kg na uro, za pogon z vodo ali motorno silo se takoj prodaja. E. Jare, Celje, Razlagova 1. 2742

Nekaj lepih oblek in čevljev je na prodaj F. K., Sv. Petra cesta 10, II. nadstropje. Samo sredo, četrtek in petek od 5. do 7. ure popoldne. 2707

Večnamnožina konfekcijskih modelov (pup) se prodaja pri tvrdki Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg 3. 2743

Jedilno olje liter po K 48— se dobi v trgovini Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Išče se irancoski in italijanski korespondent eventualno samo za popoldanske ure. — Ponudbe pod »Lesni eksport 2744« na upravnistvo »Slovenca«.

Siadkor v kockah, nova pošiljatev v zabojih po 50 kg, a kron 56— dokler traja zaloga. — Vagon suhih hrušk iz Bosne nudi franko tujak po K 750— za 100 kg, tvrdka Paternost & Remic, Ljubljana, Rimska cesta 2.

PRIRODNI

malinov sirup

z rafinadnim sladkorjem okuhan, se dobi po najnižji dnevni ceni v poljubni množini. Nadalje se dobe tudi ekstrakti za umetne soke itd.

Srečko Potnik, Metelkova ulica

LJUBLJANA

(poprej zaloga Mengiške pive).

Bonbone, Josip Rajster v Šoštanju.

Dobava takoj. Nizke cene. Zahtevajte cenike!

Zaloga: Ljubljana: A. Pöschl, Gosposvetska cesta št. 7 in J. Podboj, Sv. Petra cesta št. 95; Celje: Roz. Debenjak, Kralja Petra cesta št. 15.

Prvovrstno pšenično moko, kašo, ješprenj, proso, oves, otrobi, oljate tropine

oddaja po nižji ceni le na debelo. Fran Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36.

Miši, podgane, stenicice, ščurki

in vaa golazen mora poginuti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim mišim K 10, za podgane in miši K 10; za ščurke K 10; posebno močna vrsta K 20; tinktura za stenicice K 10; uničevalce moljev K 10; prašek proti mršom K 10 in 12; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5.—10.; mazilo za uši pri živini 6.—10.; prašek za uši v obleki in perilu K 6 in 10; tinktura proti mršom na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 10. Prašek proti mravičam K 10. Mazilo proti garjam K 10. — Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Petrinjska ul. 3, Zagreb 39. Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Proda se

razen star, dobro ohranjen material v stari predilnici v Ljubljani, ki se sedaj podira, in sicer **tovorne dvigalo**, obtežba 500 kg, približno 11 m visoko, 4 postaje (pritličje, I, II, III, nadstropje), transmisijski pogon, 150×150 cm v premeru, obloženo na treh straneh, z valovito, pocinkano pločevino. — **Stebri iz litega železa** in sicer:

8 komadov približno 3-50 m visoki, obtežba ca. 13.000 kg
16 " " " 3-45 m " " " 30.000 kg
16 " " " 3-50 m " " " 26.000 kg
16 " " " 4-00 m " " " 32.000 kg
4 " " " 5-00 m " " " 12.000 kg

Za pravilne podatke obtežbe se ne prevzame nikakoli odgovornost. 24 komadov približno 350 m visoki in 8 cm v premeru, za »Shed-strehe«.

Transmisijске konsole iz litega in kovanega železa.

Železne stopnice (lestve).

Rezervoar iz železne, 8 do 10 mm močne pločevine, velikost 2-45×1-65×1-30 m.

Razen stavljeni material. — Ogleda se na licu mesta v stari predilnici v Ljubljani in se je zgledati pri delovodju gospodu Srakarju.

Pismene ponudbe na naslov »Kranjska stavbna družba v Ljubljani«, Levstikova ulica. 2741

Naročajte in širite „Slovenca“!

Zahvala.

Povodom nenadomestljive izgube, ki nas je zadela s tem, da nam je umrl zlati predobri naš oče itd., gospod

Ivan Bonač

trgovec, hišni posestnik in občinski svetovalec itd.

izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so se ga za dolgoletne, mukopolne bolezni spominjali s svojim obiskom in ki so na kakršenkoli način, bodisi z vencem ali darom v dobrodelni namen počastili blagoslovljen njegov spomin.

V čast nam je, da se posebno še zahvalimo preč. g. župniku v p. Ivanu Vrhovniku za pogosti obisk in o. patru Placidu za poslednjo tolažbo, dalje slavnima pevskima društvoma »Slavec« in »Zvon« za pretresljivi žalostinki, vrlemu telov. društvu »Sokol« za častno spremstvo, ter g. dr. Ivan Tavčarju in njegovemu namestniku dr. Karlu Trillerju ter vsem p. n. korporacijam, gosp. zastopnikom uradov in znanec ter prijateljem, ki so spremlili blagopokojnika na poslednji njegovi poti.

Rekvijem se bo bral v farni cerkvi Marijinega oznanenja v soboto dne 10. t. m. ob 7. uri.

V Ljubljani, dne 7. julija 1920.

Žalujoča rodbina Bonačeva.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša nad vse ljubljena

Marija Zalokar roj. Zakotnik

danes ob 4. uri zjutraj umrla v 56. letu starosti.

Pogreb bo v soboto dne 10. t. m. ob 9. uri dopoldan iz hiše žalosti na župno pokopališče v Št. Vidu.

Blag Ti spomin, ljuba mati!

Podgora pri Št. Vidu nad Ljubljano, dne 8. julija 1920.

Ivan Zalokar

mož.

Tone, Vinko

sinova

Ivana Zakotnik

mati.

Ivan Zakotnik

brat.

Janko Cirman

zet.

Franica, por. Cirman

hči.

Helena Pajnič, roj. Zakotnik

sestra.

Vsi ostali sorodniki.

GOSPODARSKA BANKA

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadrugne zveze, Dunajska c. 38/1.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.